

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

LEERPLAN EERSTE GRAAD

BASISOPTIE kunst en creatie

PAKKET 1: *Artistieke vorming*

PAKKET 2: *Creatie en vormgeving*

Onderwijsvorm: A-stroom

Leerjaar: tweede leerjaar

Leerplannummer: POV-2020-007

Nummer inspectie: 2020/3/4//

Inhoud

1.	Algemene inleiding	3
1.1.	Indeling van het leerplan provinciaal onderwijs basisopties	3
1.2.	Wettelijk Kader	3
1.3.	Doelgroep	3
1.4.	Uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties	4
1.4.1.	Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum	4
1.4.2.	De doelen van het leerplan staan in functie van een getrapte studiekeuze	4
1.4.3.	Het leerplan legt de lat hoog	4
1.4.4.	Het leerplan garandeert ruimte voor scholen en leraren	4
1.4.5.	Samenhang tussen A- en B-stroom	5
1.4.6.	Het leerplan kwam participatief tot stand	5
1.4.7.	Het leerplan heeft een blik op de wereld buiten de school	5
1.5.	Samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties	6
2.	Systematiek en opbouw van het leerplan	6
2.1.	Indeling van het leerplan in rubrieken	6
2.2.	Formulering van de doelen	6
2.3.	Samenhang van het leerplandoel met de concretisering	7
3.	Situering van het leerplan basisoptie 'kunst en creatie'	7
3.1.	Samenhang met andere basisopties	7
3.2.	Lessuren	8
3.3.	Rubrieken van het leerplan	8
4.	Leerplandoelen	9
4.1.	Legende	9
4.2.	Lijst met doelen sterk gelinkt aan de eindtermen van de basisvorming	9
4.3.	Lijst met doelen pakket 'artistieke vorming'	10
4.4.	Lijst met doelen pakket 'creatie en vormgeving'	12
5.	Minimale vereisten	14
5.1.	Algemene uitrusting voor de basisoptie	14
5.2.	Basisuitrusting voor de basisoptie 'kunst en creatie'	14

1. Algemene inleiding

1.1. Indeling van het leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur met een algemene inleiding: wettelijk kader, doelgroep, uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties en samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties.

Vervolgens wordt de systematiek en de opbouw van het leerplan besproken.

Aansluitend wordt het leerplan van de basisoptie gesitueerd, de rubrieken beschreven en de bijhorende leerplandoelen geformuleerd.

Tenslotte worden de materiële vereisten beschreven.

1.2. Wettelijk Kader

Alle scholen die subsidiëring/financiering van de overheid willen ontvangen, zijn verplicht een goedgekeurd leerplan te gebruiken.¹ De inspectie van de Vlaamse gemeenschap toetst het leerplan aan de criteria beschreven in het 'Besluit van de Vlaamse regering betreffende curriculumdossiers en leerplannen in het onderwijs (04/05/2018)' en adviseert vervolgens de minister van Onderwijs. Na goedkeuring verwerft een leerplan een officieel statuut.

Dit leerplan is, na goedkeuring, van toepassing vanaf 1 september 2020 ingevolge de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.

Dit leerplan heeft enkel en alleen betrekking op de basisopties en de pakketten in het tweede jaar van de eerste graad. Voor wat betreft de A-stroom kiest een leerling voor één pakket of één basisoptie van vijf uur. Voor de B-stroom kan een leerling maximaal drie basisopties of pakketten combineren die in zijn geheel tien wekelijkse lessen omvatten. (Art. 133/3 codex SO)

Uitgaande van een getrapte studiekeuze, die start met de keuze voor een basisoptie als dusdanig of in voorkomend geval de invulling via pakket, moeten de basisopties en pakketten inhoudelijk duidelijk onderscheiden zijn, zonder dat deze keuze in de eerste graad de opstroom naar de tweede graad uitsluit.²

1.3. Doelgroep

Dit leerplan is bestemd voor de leerlingen van de eerste graad A-stroom, het tweede leerjaar. Elke leerling kiest een basisoptie of een pakket van vijf uur dat aangeboden wordt door de school.

De delibererende klassenraad in het eerste leerjaar A kan evenwel beslissen om de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties van het tweede leerjaar A uit te sluiten.³

---

¹ Artikel 15, §1, 8° Codex secundair onderwijs.

² Artikel 1, §2 BVR

³ Artikel 157/6 Codex secundair onderwijs

1.4. Uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

1.4.1. Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project en de visie van de school bepalen welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum met basisopties en pakketten.

Het leerplan provinciaal onderwijs zorgt ervoor dat de inhoud van de basisopties en de pakketten hetzelfde zijn voor alle provinciale scholen. Hoe de scholen hun curriculum vormgeven via het aanbod van basisopties en pakketten behoort tot de autonomie van de schoolbesturen en de scholen. Het leerplan vrijwaart deze invulling maximaal. Het is dan ook de school die beslist welke administratieve vakbenaming aan de basisoptie of het pakket gekoppeld wordt. De koepel POV biedt een lijst van administratieve vakbenamingen aan ter ondersteuning, waaruit de school kan kiezen.

1.4.2. De doelen van het leerplan staan in functie van een getrapte studiekeuze

De beperkte set van concreet geformuleerde doelen heeft een getrapte studiekeuze tot doel. Dit betekent dat een leerling na de eerste graad in staat is te beslissen welke opleiding hij/zij zal volgen in de tweede graad. Hierbij wordt verbredend (basisoptie) ofwel verdiepend (pakket) te werk gegaan. Via de basisoptie leert de leerling breed zijn interesses en talenten verkennen. Via het pakket wordt dieper ingegaan op een specifieke beroepstak.

1.4.3. Het leerplan legt de lat hoog

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom⁴, overeenkomstig de eindtermen. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen de basisvorming en de leerplannen voor de basisopties en pakketten.

In de basisopties en pakketten van de A-stroom legt het provinciaal onderwijs resoluut de focus op het analyseren. Daarbij passen leerlingen de procedurele kennis uit de basisvorming toe zoals wiskundige denkprocessen, onderzoeksvaardigheden en digitale vaardigheden.

In de B-stroom staat het toepassen in de concrete context van de basisoptie of de onderliggende pakketten centraal als krachtige leeromgeving om het analyseren en het reflecteren in te oefenen.

Het creëren als belangrijke vaardigheid van de 21ste eeuw komt zowel in de A- als de B-stroom aanbod. Dit is een bewuste keuze.

1.4.4. Het leerplan garandeert ruimte voor scholen en leraren

Scholen kiezen vrij welke basisopties of pakketten worden aangeboden. Het leerplan voorziet in minimumdoelen voor deze basisopties/pakketten. Hierdoor ontstaat er ruimte om zelf nog uitbreidingskeuzes te maken enerzijds via de verhoging van het beheersingsniveau van de taxonomie van Bloom, anderzijds via een verbreding of verdieping van de leerinhouden. In de concretisering van de leerplandoelen worden hiervoor ter illustratie inhouden aangeboden.

Indien een school kiest voor het aanbieden van meerdere basisopties of pakketten in de B-stroom laat het leerplan toe om voor de grootte van elke basisoptie of elk pakket een aangepaste set van leerplandoelen te selecteren. (zie legende leerplandoelen voor de B-stroom)

Tenslotte is er ook autonomie wat betreft de koppeling van basisopties/pakketten aan vakken. Uiteraard moet er met de competenties en bekwaamheidsbewijzen rekening gehouden worden.

---

⁴ www.expertisecentrum-kunsttheorie.nl/cms_data/bloom.pdf

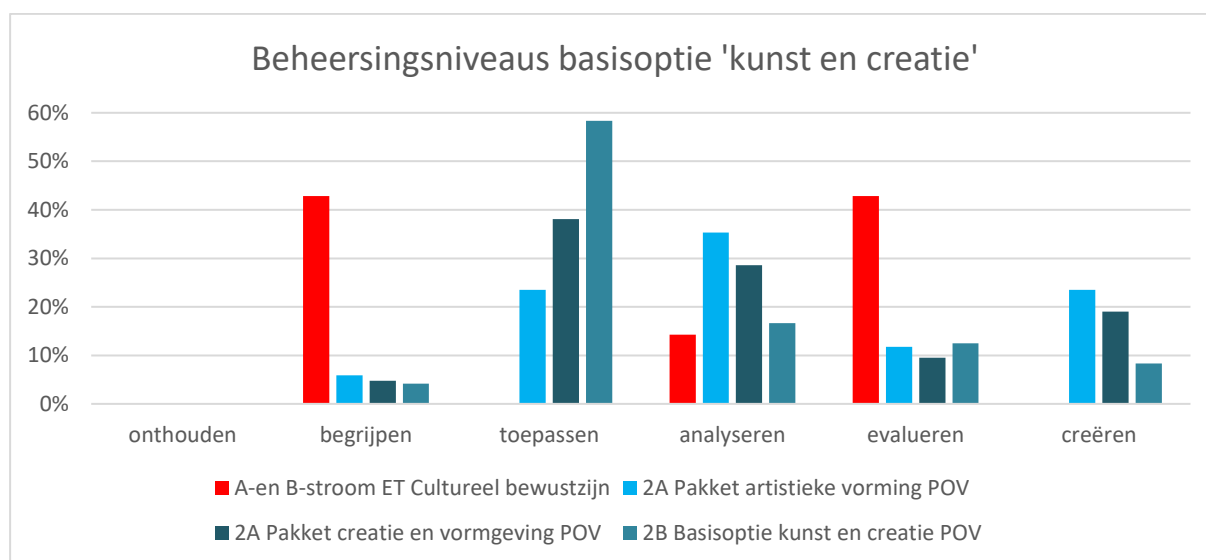
Voor POV zijn het de schoolbesturen en scholen die beslissen welke leerplandoelen aan welke vakken/vakkenclusters worden gekoppeld.

1.4.5. Samenhang tussen A- en B-stroom

Door het onderling op elkaar afstemmen van de rubrieken⁵ bestaat er een inhoudelijke samenhang tussen de leerplannen van de basisopties van A- en B-stroom zoals beschreven in 1.4.3. Binnen de A-stroom komt het onderzoekend aspect sterker aan bod en ligt het accent op analyse (beheersingsniveau: analyseren). De B-stroom vertrekt meer vanuit het toepassen (beheersingsniveau: toepassen).

Tijdens de interne validatie van de leerplannen werden de beheersingsniveaus van de basisopties vergeleken tussen de A- en de B-stroom en tussen de verschillende pakketten van eenzelfde basisoptie om gelijkgerichtheid te bewaken.

Voor de basisoptie 'kunst en creatie' werden de beheersingsniveaus ook vergeleken met de eindtermen uit de basisvorming.

1.4.6. Het leerplan kwam participatief tot stand

Het leerplan is het resultaat van een nauwe samenwerking van directies en leraren, ondersteund door de koepel POV. De directies hebben bij aanvang het concept van het leerplan vastgelegd. De doelen werden later ontwikkeld door teams bestaande uit leraren, TA's en TAC's die allen optraden als vertegenwoordigers uit de provinciale scholen. De ondersteunende rol van de koepel bestaat uit het bewaken van de vastgelegde beheersingsniveaus in de A- en B-stroom, de afstemming tussen pakketten en basisopties en tenslotte de afstemming over de basisopties heen.

1.4.7. Het leerplan heeft een blik op de wereld buiten de school

Op uitnodiging van de voorzitter van POV werden het brede werkveld en het RTC geconsulteerd met de vraag welke innovatie in het specifiek gedeelte van de opleidingen aan bod dient te komen in functie van het succesvol uitstromen van leerlingen naar het hoger onderwijs of het werkveld. Op basis van de input van de deelnemers aan de resonantiecommissie werd een eerste concrete vertaling hiervan opgenomen in het leerplan basisopties/pakketten.

⁵ Zie 2.1 Indeling van het leerplan in rubrieken

1.5. Samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

Het leerplan voor de eerste graad openbaar onderwijs legt de basisvorming vast en is opgebouwd rond de 16 sleutelcompetenties die decretaal zijn vastgelegd. De eindtermen werden hierbij letterlijk overgenomen.

De leerplannen provinciaal onderwijs voor de basisopties bevatten doelen in functie van de ondersteuning van het maken van de getrapte studiekeuze en hebben derhalve een andere finaliteit dan het leerplan voor de eerste graad openbaar onderwijs basisvorming.

De leerplannen voor de basisopties bieden evenwel de kans om verder aan de slag te gaan met een beperkte set van eindtermen. Onder 4.2 worden deze leerplandoelen opgesomd.

2. Systematiek en opbouw van het leerplan

2.1. Indeling van het leerplan in rubrieken

De doelen van het leerplan worden geclusterd in rubrieken. De namen van de rubrieken zijn, waar van toepassing, gemeenschappelijk voor meerdere basisopties om de onderlinge samenhang vast te leggen. De doelen per rubriek kunnen echter verschillen per basisoptie in functie van een duidelijk onderscheid tussen basisopties en pakketten onderling.

2.2. Formulering van de doelen

De leerplandoelen worden zo eenvoudig en helder mogelijk geformuleerd. Het werkwoord beschrijft de manier waarop de leerling de kennis moet beheersen. Indien het leerplandoel een opsomming van onderliggende kennis bevat, wordt dit aangegeven na het zinsdeel 'rekening houdend met'. Het beheersingsniveau wordt vastgelegd op basis van de taxonomie van Bloom.

De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden:** De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen:** De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen:** De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken, voorstellen, ...
- **Analyseren:** De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- **Evalueren:** De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...
- **Creëren:** De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

2.3. Samenhang van het leerplandoel met de concretisering

Om het leerplandoel verder te concretiseren, te verduidelijken of af te bakenen kan er extra informatie toegevoegd onder ‘concretisering’. Het leerplandoel en de concretisering worden als één onlosmakelijk geheel beschouwd.

De concretisering wordt voorafgegaan door ‘zoals’. De opsomming erna wordt als illustratief beschouwd. Deze is louter richtinggevend voor de manier waarop het doel gerealiseerd kan worden.

3. Situering van het leerplan basisoptie ‘kunst en creatie’

3.1. Samenhang met andere basisopties

Er is een sterke relatie tussen een aantal leerplandoelen uit de basisoptie ‘kunst en creatie’ en andere basisopties van de A-stroom:

- toepassen van de onderzoeksmethode: komt aan bod in alle basisopties;
- toepassen van communicatieve en sociale vaardigheden: komt aan bod in alle basisopties;
- functioneel toepassen van digitale competenties en mediawijsheid: komt aan bod in alle basisopties;
- vakterminologie op een correcte manier gebruiken: komt aan bod in alle basisopties;
- verkenning van mogelijkheden binnen het studiegebied: komt aan bod in ‘economie en organisatie’, ‘maatschappij en welzijn’, ‘STEM-wetenschappen’, ‘STEM-technieken’ en ‘voeding en horeca’;
- gezondheid, duurzaamheid en veiligheid: komt aan bod in alle basisopties behalve bij ‘klassieke talen’.

3.2. Lesuren

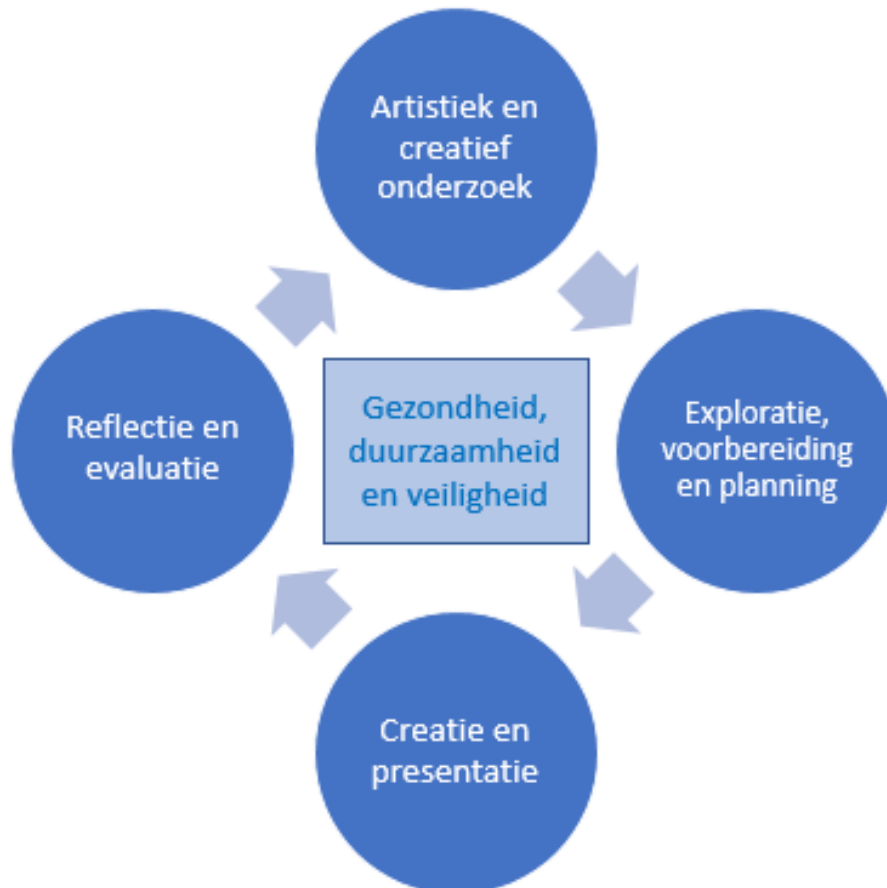

Het leerplan is gericht op vijf wekelijkse lesuren.

3.3. Rubrieken van het leerplan

Het leerplan is opgebouwd uit de rubrieken in onderstaand overzicht. De rubrieken werden opgesteld op basis van het Ontario curriculum of arts.⁶

De concretisering van de rubrieken vinden we terug in de leerplandoelen van de verschillende pakketten.

---

⁶ <http://www.edu.gov.on.ca/eng/curriculum/secondary/arts910curr2010.pdf>

4. Leerplandoelen

4.1. Legende

In de tabellen met de leerplandoelen worden de volgende afkortingen gebruikt:

- AL: leerplandoelen sterk gelinkt aan eindtermen van de basisvorming, te realiseren in alle pakketten van deze basisoptie;
- AV: leerplandoelen te realiseren in het pakket 'artistieke vorming'.
- CV: leerplandoelen te realiseren in het pakket 'creatie en vormgeving'

4.2. Lijst met doelen sterk gelinkt aan de eindtermen van de basisvorming

Deze doelen worden gerealiseerd in alle pakketten van deze basisoptie.

Leerplandoelen		Beheersingsniveau
Rubriek: algemene doelstellingen		
AL01	De leerlingen passen de ergonomische principes toe. <u>Concretisering:</u> zoals het aannemen van een ergonomische lichaamshouding tijdens het staan of zitten of bij het heffen en tillen de principes van de rughygiëne toe te passen	toepassen
AL02	De leerlingen passen digitale vaardigheden functioneel toe. <u>Concretisering:</u> zoals digitale vaardigheden inzetten bij het onderzoeken, ontwerpen, communiceren, realiseren en creëren, bij het digitaal opzoeken en selecteren van informatie, bij het digitaal presenteren	toepassen
AL03	De leerlingen gebruiken vakterminologie op een correcte manier. <u>Concretisering:</u> zoals het gebruiken van de correcte benaming van grondstoffen, materialen, gereedschap, machines en technieken gebruikt in de sector	toepassen
AL04	De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe. <u>Concretisering:</u> zoals het respectvol communiceren met leraar of medeleerling, het ondersteunen van medeleerlingen tijdens groepswork	toepassen

4.3. Lijst met doelen pakket 'artistieke vorming'

Onderstaande leerplandoelen worden gerealiseerd in het pakket 'artistieke vorming'.

Leerplandoelen pakket 'artistieke vorming'		Beheersingsniveau
Rubriek 1: Gezondheid, duurzaamheid en veiligheid		
AV01	De leerlingen maken een verantwoorde keuze om op een veilige manier te werken, rekening houdend met instructies, gevaarsymbolen, veiligheidsrisico's en persoonlijke hygiëne. <u>Concretisering:</u> zoals veiligheidsinstructies opzoeken, risico's leren inschatten, gebruik maken van persoonlijke beschermingsmiddelen	analyseren
AV02	De leerlingen handelen duurzaam met energiebronnen, grondstoffen, materiaal en toestellen. <u>Concretisering:</u> zoals zorgzaam omgaan met materiaal en gereedschap, zuinig gebruik maken van grondstoffen, energiebesparend werken waar het kan	toepassen
AV03	De leerlingen maken een verantwoorde keuze voor de correcte afvoer of recyclage van gebruikte materialen. <u>Concretisering:</u> zoals sorteren volgens de geldende regelgeving, recyclen van materiaal en grondstoffen waar het kan	analyseren
Rubriek 2: Artistiek en creatief onderzoek		
AV04	De leerlingen ontwikkelen zin voor creativiteit door diverse artistieke en creatieve expressievormen aansluitend aan de leefwereld van de doelgroep. <u>Concretisering:</u> zoals beeld, beweging, klank, media en woord	begrijpen
AV05	De leerlingen verkennen de verschillende artistieke en creatieve expressievormen van beeld, klank, woord, drama, beweging en media. <u>Concretisering:</u> expressievormen van beeld zoals punten, lijnkarakters, ruimte, vorm, ritme, kleur, licht, compositie, dimensie, materie expressievormen van klank zoals vocale expressievorm, instrumenten, klanken, akkoorden, luistertechnieken expressievormen van woord en drama zoals lichaamstaal, ademhaling, uitspraak, ritme, timbre, mimiek, spraak- en luistertechnieken, expressievormen, improvisatie expressievormen van beweging zoals ritme, melodie, choreografie, ruimte, cadans, spierspanning expressievormen van media zoals decor, licht, geluid, camera, beeldgrootte, kadrering, montage, multimedia (digitale vaardigheden functioneel toepassen: beeldbewerkingsprogramma's)	toepassen
AV06	De leerlingen gaan met een open geest gebruik maken van creatieve ideeën als inspiratie voor eigen creaties. <u>Concretisering:</u> zoals gebruik maken van registratietools (logboek, portfolio), inspiratiebronnen verkennen (tentoonstellingen bezoeken, voorstellingen/optredens bijwonen), kunstbronnen raadplegen (ook online)	analyseren

Leerplandoelen pakket 'artistieke vorming'		Beheersingsniveau
Rubriek 3: Exploratie, voorbereiding en planning		
AV07	De leerlingen gebruiken de correcte vakterminologie bij het hanteren van een breed assortiment van kunstelementen. <u>Concretisering:</u> zoals stromingen, technieken, afspraken en/of principes	toepassen
AV08	De leerlingen oefenen artistieke vaardigheden om eigen artistieke talenten te verkennen en te verbreden. <u>Concretisering:</u> zoals beeld, beweging, klank, media en woord	toepassen
AV09	De leerlingen selecteren de passende artistieke vorm(en) in functie van de eigen creatie. <u>Concretisering:</u> zoals gebruik maken van de aangereikte vormen van techniek en materiaal, op zoek gaan naar nieuwe technieken en materialen, artistieke vormen gebruiken om eigen gevoelens, stemmingen en/of gedachten te uiten	analyseren
Rubriek 4: Creatie en presentatie		
AV10	De leerlingen maken eigen creaties in de verschillende artistieke en creatieve expressievormen. <u>Concretisering:</u> zoals beeld, klank, woord, drama, beweging en media	creëren
AV11	De leerlingen presenteren creaties in de verschillende artistieke en creatieve expressievormen, rekening houdend met de verantwoording van de eigen keuze voor een bepaalde expressievorm. <u>Concretisering:</u> zoals beeld, klank, woord, drama, beweging en media	creëren
AV12	De leerlingen gebruiken de verworven inzichten in kunstelementen, technieken, materialen en producten, om zich artistiek te uiten binnen een zelfgekozen expressievorm.	creëren
AV13	De leerlingen maken samen een gemeenschappelijke, artistieke creatie, rekening houdend met eigen en elkaars talenten. <u>Concretisering:</u> zoals inzien dat een gemeenschappelijke creatie meer is dan de som der delen	creëren
Rubriek 5: Reflectie en evaluatie		
AV14	De leerlingen ontdekken de onderlinge beïnvloeding van beeld, beweging, klank, media en woord. <u>Concretisering:</u> zoals improvisatie, sfeercreatie, interactie	analyseren
AV15	De leerlingen ervaren dat het samengaan van beeld, beweging, klank, media en woord een nieuwe beleving meebrengt, anders dan een beleving van die elementen afzonderlijk. <u>Concretisering:</u> zoals het combineren van verschillende kunstdisciplines om hun eigen creatie vorm te geven	evalueren
AV16	De leerlingen nemen een kritische houding aan ten opzichte van eigen werk en dat van anderen.	analyseren
AV17	De leerlingen reflecteren over artistiek werk van zichzelf en van anderen aan de hand van aangereikte criteria.	evalueren

4.4. Lijst met doelen pakket 'creatie en vormgeving'

Onderstaande leerplandoelen worden gerealiseerd in het pakket 'creatie en vormgeving'.

Leerplandoelen pakket 'creatie en vormgeving'		Beheersingsniveau
Rubriek 1: Gezondheid, duurzaamheid en veiligheid		
CV01	De leerlingen maken een verantwoorde keuze om op een veilige manier te werken, rekening houdend met instructies, gevaarsymbolen, veiligheidsrisico's en persoonlijke hygiëne. <u>Concretisering:</u> zoals veiligheidsinstructies opzoeken, risico's leren inschatten, gebruik maken van persoonlijke beschermingsmiddelen	analyseren
CV02	De leerlingen handelen duurzaam met energiebronnen, grondstoffen, materiaal en toestellen. <u>Concretisering:</u> zoals zorgzaam omgaan met materiaal en gereedschap, zuinig gebruik maken van grondstoffen, energiebesparend werken waar het kan	toepassen
CV03	De leerlingen maken een verantwoorde keuze voor de correcte afvoer of recyclage van gebruikte materialen. <u>Concretisering:</u> zoals sorteren volgens de geldende regelgeving, recycleren van materiaal en grondstoffen waar het kan	analyseren
Rubriek 2: Artistiek en creatief onderzoek		
CV04	De leerlingen onderzoeken experimenteel materialen, gereedschappen en hulpmiddelen in functie van de opdracht. <u>Concretisering:</u> zoals materiaalsoort, technieken, toepassingen, eigenschappen, vormgeving	analyseren
CV05	De leerlingen onderscheiden vorm en beeldaspecten in bestaande kunst. <u>Concretisering:</u> zoals evenwicht, kleurcombinaties, perspectief, contrast	analyseren
CV06	De leerlingen voeren een onderzoek uit in hun omgeving in het kader van een afgelijnde opdracht om ideeën op te doen voor eigen vormgeving.	toepassen
Rubriek 3: Exploratie, voorbereiding en planning		
CV07	De leerlingen onderzoeken kleur en kleurfenomenen. <u>Concretisering:</u> zoals contrast, lichtbronnen, complementaire kleuren, de kleurencirkel	analyseren
CV08	De leerlingen maken een weloverwogen keuze bij het gebruik van materiaal, gereedschap en hulpmiddelen in functie van een ontwerp. <u>Concretisering:</u> zoals materiaal, meettoestellen	analyseren
CV09	De leerlingen lichten de functie, werking en onderhoud van de hulpmiddelen, gereedschappen en machines toe.	begrijpen
CV10	De leerlingen stellen een werkvolgorde op.	toepassen
CV11	De leerlingen maken een ontwerpschets aan de hand van een voorontwerp en eventueel een vooronderzoek. <u>Concretisering:</u> zoals een marktonderzoek, een kostenanalyse, modetendensen,	creëren

Leerplandoelen pakket 'creatie en vormgeving'		Beheersingsniveau
CV12	De leerlingen stellen het ontwerp voor aan de hand van een gedetailleerde technische tekening zowel digitaal als niet digitaal. <u>Concretisering:</u> zoals gebruik van eenvoudige tekensoftware	toepassen
CV13	De leerlingen werken de tekening uit tot een modeltekening.	toepassen
CV14	De leerlingen werken de modeltekening uit tot een snijpatroon.	toepassen
Rubriek 4: Creatie en presentatie		
CV15	De leerlingen ontwerpen een klein promoartikel digitaal of niet digitaal. <u>Concretisering:</u> zoals label, affiche, verpakking, etiket	creëren
CV16	De leerlingen gebruiken de gepaste technieken bij het realiseren van een werkstuk.	toepassen
CV17	De leerlingen maken met behulp van informatiebronnen zelfstandig eenvoudige creaties. <u>Concretisering:</u> zoals een stappenplan, instructiefilmpjes	creëren
CV18	De leerlingen passen decoratieve technieken op diverse materialen. <u>Concretisering:</u> zoals sjabloneren, bedrukken, appliceren, borduren, verven, kneden, knopen	toepassen
CV19	De leerlingen presenteren de creatie in een aangepaste sfeer. <u>Concretisering:</u> zoals etaleren, showen, verpakken of mondeling voorstellen	creëren
Rubriek 5: Reflectie en evaluatie		
CV20	De leerlingen evalueren de kwaliteit van het eigen werk aan de hand van vooropgestelde criteria. <u>Concretisering:</u> zoals proces en productevaluatie	evalueren
CV21	De leerlingen sturen de kwaliteit van het eigen werk en proces bij aan de hand van vooropgestelde criteria. <u>Concretisering:</u> zoals proces en productevaluatie	evalueren

5. Minimale vereisten

5.1. Algemene uitrusting voor de basisoptie

De minimale vereisten verwijzen naar de basisuitrusting die tijdens elke les beschikbaar moeten zijn om de leerplandoelstellingen te kunnen realiseren. De basisuitrusting bestaat uit een leslokaal of lesruimte en het nodige didactisch materiaal.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school de infrastructuur, materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

Het integreren van recente of innovatieve technologieën, machines, software, databanken is belangrijk om de opleidingen up-to-date te houden.

Materialen en benodigdheden kunnen occasioneel ook geleend worden. Je kan ook gebruik maken van infrastructuur van externe organisaties zoals andere scholen, bedrijven of opleidingscentra.

5.2. Basisuitrusting voor de basisoptie ‘kunst en creatie’

Basisuitrusting voor de leraar

Een leslokaal, ruimte of atelier minimaal uitgerust met:

- goede verluchting en verlichting;
- ruimte voor de opslag van materiaal;
- open ruimte om de artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, drama, beweging en media uit te voeren;
- onderhoudsvriendelijke polyvalente werktafels;
- een verduisteringssysteem;
- ruimte om creaties te presenteren;
- minstens één wasbak met warm en koud water;
- voldoende nutsvoorzieningen voor de leerlingen;
- aangepast meubilair en materiaal zoals spiegel, schildersezels, podium of camera.

Basisuitrusting voor de klasgroep

Bestaande uit:

- materiaal om twee- en driedimensionaal te werken;
- de mogelijkheid om te werken met softwareprogramma's voor beeldbewerking, bewegend beeld, opmaak, digitale illustratie of muziekbewerkingsprogramma's;
- materiaal, gereedschappen en specifieke uitrustingen bepaald door de gekozen projecten;
- materiaal om het presenteren van creaties te faciliteren;
- toegang tot een bibliotheekcollectie, eventueel extern, met een variatie aan vakliteratuur en naslagwerken.

Specifiek voor het pakket ‘artistieke vorming’

Basisuitrusting voor de klasgroep aangevuld met:

- een gevarieerd instrumentarium met ritmische en melodische instrumenten;
- audiovisueel opnamemateriaal en bewerkingsmateriaal.

Specifiek voor het pakket ‘creatie en vormgeving’

Basisuitrusting voor de klasgroep aangevuld met:

- open ruimte om de creaties te ontwerpen en te realiseren;
- ruimte voor de opslag van (on)afgewerkt persoonlijk materiaal;
- reinigingsmateriaal voor werktafels en gereedschappen.